مسئولیت متن و شکل بدوش نویسندهٔ مضمون میباشد، عقیدهٔ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

انجنیر سلطان جان کلیوال
۲۰۱۸/۱۱/۰۸

د بشر د حقوقو نړیواله اعلامیه
The Universal Declaration of Human Right (UDHR)

یادونه: (زه نه پوهیږم چی دا اعلامیه به په پښتو ژباړل شوی وی کنه؟ ما د دی د پاره دا کار وکه، چی زمونږ د ټولنی ځوانان ور باندی و پوهیږی او په دی غور وکاندی چی موجوده انسانی ټولنه خصوصاً هغه ټولنی، چی د ستر ځواک لرونکی دی تر کومه حده دی نړیوال معتبر سند ته ارزښت ورکوی او یا هم ورته په ارزښت نه دی قایل؟ او که په ارزښت ورته نه وی قایل، د ملګرو ملتو نړیواله ټولنه ولی د دی نړیوالو قانون نه د سر غړونی پوښتنه نشی کولی؟) «ژباړه له انګلیسی متن څخه شویده»

د **اعلامیی ژباړل شوی متن:**(دا اعلامیه د یوی سریزی سره ۳۰ ځانګړی مادی لری او هغه دادي:)

د بشر د حقوقو نړیواله اعلامیه (UDHR) ، د ملګرو د اداری په ټول تاریخ کی یو تر ټولو د لوړ مقام لرونکی سند دی. دغه معتبر سند د نړۍ د بیلا بیلو کلچرونو او اصلیتونو د استازو له خوا طرحه اوترتیب شویدی.

دا اعلامیه د ۱۹۴۹ کال د دسمبر د میاشتی په (۱۵) لسمه نیټه، د ملګرو ملتو د عمومی اسامبلی له خوا د فرانسی د هیواد په پلازمینه د پاریس په ښار کی، د نړۍ د ټولو خلکو د پاره د ژوندانه د یوه عمومی معیار د لاس ته راوړلو په منظور د یوه نړیوال قانون په توګه قبول او اعلام شوه. دی اعلامی یی د لومړی وار د پاره د بشر په تاریخ کی ځای وموند. په دی اعلامیه کی چی د بشری حقوقو اساسات پکی درج دی، د ټولی دنیا انسانان یی په شخصی،ګروپی او دولتی توګه په رعایت، تطبیق او ساتنی مکلف شویدی.

دا اعلامیه تر اوسه د ښه پوهاوی د پاره د دنیا په (۵۰۰) ژوندیو ژبو ژباړل شویده.

سریزه: Preamble

لکه څنګه چی پوهیږو، ټول انسانان د انسانی کرامت لرونکی دی، نو په همدی توګه د بشریت د لوی کورنۍ هر غړی د نورو سره د مساوی حق او آزادۍ لرونکی هم دی. دا حق په ځمکه کی د سوله ایز ژوند او ټولنیز عدالت بنسټ جوړوی.

لکه څنګه چی پوهیږو، بشری حقونو ته په کمه سترګه کتل او یا ورته اهمیت نه ورکول، د وحشت او تیری څرګندی نښی نښاني شمیرلی کیږی او دا بی حرمتی د هغی انسانی نړۍ د غوښتنو سره بیخی اړخ نه لګوی چی په هغی کی دی هر انسان د کلام او عقیدی آزادی ولری. ټول انسانان په مساوی توګه د آزادی هوا د تنفس کولو حق لری او ټول باید یو شان د مصؤنیت نه برخه من وی. د دی حقونو غصب د انسانی وجدان له حدودو نه بهر عمل دی.

دا یو اصل دی چی هیڅ انسان باید دی ته مجبور نشی چی په ټولنه کی د زور زیاتی او ظالمانه کړو وړو له کبله، تمرد، سرکشی او بغاوت ته مخه کاندی. د دی کار د مخنیوی د پاره په هره ټولنه کی بشری حقونه باید د قانون له مخی تقویه او حمایه شی.

دا هم د ګډ انسانی ژوند یو اساس دی چی د بیلو بیلو ملتو نو تر منځ دوستانه اړیکی باید رواج او په پرله پسی توکه پراختیا و مومی. له همدی امله د ملګرو ملتو موسسه د یوی لوی انسانی ټولنی په حیث په خپل منشور کی په تکراری توګه د بشر د حقوقو د پوره تامین تاکید او سپارښتنه کوی.

د بشر د حقوقو په اعلامیه کی ښځه او نارینه دواړه د یو ډول انسانی حقونو لرونکی دي، او د ټولو انسانی ټولنو نه پکی په کلکه غوښتنه شویده چی د ټولنیز ژوندانه د ښه پرمختګ په منظور ددی بنیادی آزادیو د تامین په پروسه کی برخه واخلی او خپله ونډه پکی سرته ورسوی. د ملګرو ملتونو منشور په بشری حقوقو په پوهیدنه باندی له دی کبله ډیره زوره اچوی، چی دا پوهیدنه په نړۍ کی د ټولو لویو او وړو ناوړه پیښو دکنټرول او مخنیوی ضمانت کوی.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په ځیر و لولئ

د همدی هدفونو د حصول د پاره د ملګرو ملتو عمومی اسامبلی د خپل جوړښت په لومړنیو وختو کی د بشر د حقوقو نړیواله اعلامیه د یوی ستری انسانی لاس ته راوړنی په توګه نشر ته وسپارله او په دی توګه یی د ټولو ملتونو، لویو او وړو ټولنو او سازمانونو نه په کلکه وغوښتل چی نه یواځی د دی اعلامی ټولی غوښتني و مني او درناوی ورته وکړی، بلکی په پراخه پیمانه د هغی په هدفونو باندی د پوهاوی د پاره ټولو ته په ټوله انسانی نړۍ کی لازمی هلی ځلی و کاندی.
د ملګرو ملتو اداری هر دولت په دی مکلف کړیدی چی باید د خپل کنترول لاندی په ټولو سیمو کی، د دی اعلامیی د ټولو حکمونو سره سم د خپلو خلکو د آزادیو او ټولو انسانی حقونو د تامین په منظور عملی اقدام وکړی، ترڅو په دی توګه په هری ځانګړی ټولنی او په مجموع کی په ټولی انسانی نړۍ کی دا ټولنیز حکم د ټولنیز عدالت د پاره په سمه توګه تطبیق شی.

لومړۍ ماده:

ټول انسانان په آزاده توګه پیدا شویدی، ټول انسان کرامت لری او د یو ډول حقوقو لرونکی دی. ټول ته یو ډول ضمیر اوږ وجدان ورپه برخه دی او ټو باید یو د بل په وړاندی د ورورولی په روحیه چلند و کړی.

دویمه ماده:

هر څوک بی له هر ډول توپیر لکه: نژادي، رنګ، جنس، ژبی، مذهب، سیاسی نظر، ټولنیز دریځ، سمتی او منطقوی تغیر او د پیدایښت حالت او نورو څخه پرته، د ټولو هغو حقوقو او ازادیو نه برخه من دی چی په دی اعلامیه کی راغلی دی. همدارنګه هیڅ ډول هغه توپیر چی د هیوادو د سیاستونو، اداری او قضائی جوړښتونو او هغو نړیوالو دریځو له مخی چی یو فرد ور پوری تړلی وی، که آزاد وی، که په چا پوری تړلی وی او د خپل حکومتی سیستم لرونکی هم نه وی او یا د نورو محدودیتونو لاندی وی بیا هم په دی اعلامیه کی د درج شوو حقوقو لرونکی دی.

دریمه ماده:

په پوره آزاده توګه او په امن کی ژوند کول د هر چاحق دی.

څلورمه ماده:

هیڅوک حق نه لری چی بل څوک د غلامۍ یا مریتوب په بڼه وساتی، د غلامۍ د تجارت ټول ډولونه په مطلقه توګه لغوه ده.

پنځمه ماده:

هیچا ته د ظلم او شکنجی په توګه جزا نشی ور کول کیدای، هیچا سره د توهین او تحقیر له مخی سلوک نشی کیدلی.

شپږمه ماده:

هرڅوک په هرځای کی د دی حق لری چی د قانون له مخی د انسان په توګه و پیژندل شی.

اومه ماده :

د قانون له مخی ټو خلک د مساوی حقونو لرونکی دی او بی له هر ډول تبعیض څخه هر یو د قانونی حمایی حق لری. هر څوک حق لری چی په هر ځای کی د هر ډول تبعیض او زور زیانی څخه د قانون له مخی و ژغورل شی.
هیڅوک حق نه لری چی د دی اعلامیی د اصولو خلاف، هسی کړه وړه تر سره کړی چی د تیری د پاره د هڅونی لامل (سبب) جوړ شی.

اتمه ماده :

هرڅوک حق لری چی د قانونی مراجعو سره، د حقوقو د نقض کونکو په وړاندی، د ټولنیز حالت د سالمی رغونی د پاره ، هغه مؤثری مرستی و کاندی چی قانون ورته اجازه ور کړی وی.

نهـمه ماده:

هیڅوک نه شی کولی چی په خپله خوښه څوک توقیف، بندی او یایی تبعید او فرار کاندی.

لسـمه ماده:

هرڅوک په مکمله توګه حق لری چی په یو عامه او بی طرفه محکمه کی، ټول هغه اتهامات چی د یو مجرم په توګه وربانَدی وارد شویدی، په منصفانه توګه واوری.

یوولسمه ماده:

۱: هرڅوک چی د یوه جرم په سرته رسولو تومتی شی، هغه وخته پوری چی د محکمی یا هغی قانونی مرجع له خوا چی په هغی کی متهم ته د ځان نه د دفاع ټول وسایل برابر وی، د سمو اسنادو په وړاندی کولو سره یی جرم نه وی ثابت شوی، بی کناه شمیرل کیږی.
۲: هیڅوک د داسی عمل په سرته رسولو مجرم نه شی ګڼلی، چی دا عمل د محلی یا ملی او یا هم نړیوالو قوانینو له مخی، تر هغه وخته جرم نه وی ګڼل شوی چی دا عمل تر سره شوی دی. همدارانګه څوک حق نه لری چی د متهم د مجرم ګڼلو د پاره د عمل د تر سره کیدو وروسته نوی قانون جوړ او متهم باندی جزا تحمیل کاندی.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

دولسمه ماده:
هيڅوک حق نه لری چی د چا شخصی حالت کی مداخله وکاندی. هرڅوک حق لری چی د خپل شخصيت او ملکيت څخه د مداخله گر په وړاندی د ځان نه د فاع و کاندی.
ديار لسمه ماده:
۱: هرڅوک حق لری چی په آزادانه توگه او خپله خوښه د خپل هيواد په حدوداتو کی هرځای کی چی و غواړی ژوند وکړی.
۲: هرڅوک حق لری چی د خپل هيواد په گډون په خپله خوښه له ه
ر هيواد نه و وځی، او حق لری هرکله يی چی غوښتی وی بيرته خپل هيواد ته ستون شی.
څوار لسمه ماده:
۱: هرڅوک حق لری چی دتيری، آزار او ظلم له کبله خپل هيواد پريدی او په نورو هيوادونو کی د ژوند کولو د پاره پناه و غواړی.
۲: دا حق په هغه صورت کی چاته نه ورکول کيږی چی د يوه غير سياسی جرم له کبله د قانونی تعقيب لاندی وی او يا د ملگرو ملتو د هدفونو او اساساتو سره په مخالفت کوی.
پنځلسمه ماده:
۱: هرڅوک حق لری چی يو مشخص ملی هويت و لری.
۲: هيڅوک د خپل ملی هويت نه په زور او جبر سره نه محروميدلی شی، نه يی څوک تر منکرولی شی او نه يی په تغير کولو مجبوررولی شی.

شپاړسمه ماده:
۱: هغه ښځی او نارينه چی قانونی عمر ته رسيدلی وی، بی له هر ډول نژادی، ملی، مذهبی او جنسی قيد څخه کولی شی چی واده وکړی او کورنی جوړه کړی. دوی دواړه هم د واده په وخت کی او هم د واده د له منځه وړلو په وخت کی د يو ډول حقوقو لرونکی دی.
۲: واده بايد په آزادانه توگه په پوره رضايت او خوښی ، د هغه چا سره وشی چی ځانونه يو د بل سره خوښ او نيک مرغه گڼی.
۳: کورنی د ټولنی د بوالی د ساتنی د پاره يو طبعی واحد دی او د دی حق لری چی د ټولنی او دولت له خوايی ساتنه او پالنه وشی.
اووه لسمه ماده:
۱: هرڅوک حق لری چی يا په ځانگړی توگه او يا هم د نورو سره په شراکت کس شخصی ملکيت او دارايی ولری.
۲: هيحوک په زور او جبر سره د خپلی شتمنی نه نشی محروميدلی.
اتلسمه ماده:
هرڅوک حق لری چی آزاد فکر وکړی،آزاده عقيده ولری او په خپله خوښه ځانته مذهب و ټاکی. کيدای شی عقيدی ته په يوازيتوب او يا هم په ډله ايزه توگه تغير ورکړل شی. هر څوک حق لری چی د خپلی عقيدی اظهار د عبادت، تمرين او عمل په ذريعه و کړی.
نولسمه ماده:
هرڅوک د نظر ورکولو او د بيان د آزادی حق لری، دا حق هغه آزادی هم په بر کی نيسی، چی د سر حد او پولی د په نظر کی نيولو نه پرته د نورو له نظرياتو نه د رسنيو له لاری خبرتيا تر د لاسه کاندی.
شـلـمه ماده:
۱: هرڅوک حق لری چی په آزادانه توگه په سوله ايزو غونډو او ټولنو کی گډون و کاندی.
۲: هيڅوک حق نه لری چی بل څوک په کومه ټولنه کی په غړيتوب باندی مجبور کاندی.
يوويشتمه ماده:
۱: هرڅوک حق لری چی د خپل مطبوع هيواد په دولتی چارو کی يا په مستقيمه توگه او يا هم له ټاکنی له مخی ونډه ولری.
۲: هرڅوک حق لری چی په خپل مطبوع هيواد کی عامه خدماتو ته لاس رسی ولری.
۳: ټول دولتونه په دی مکلف دی چی د خپل هيواد د خلکو خدمت خپله اساسی دنده و بولی او دولتی قدرت د دوره يی رنو او پټو (سری) ټاکنو په نتيجه کی را منځ ته کړی.
دوه ويشتمه ماده:
هرڅوک د ټولنی د يوه غړی په توگه حق لری چی د ټولنيز امنيت نه برخه من وی او ددی امنيت په ساتلو کی د خپل توان په اندازه د ملی او نړيوالو سازمانونو په مرسته کار وکړی. همدارنگه هرڅوک د دی مستحق دی چی د خپل

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزي بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولئ

مطبوع دولت د ټولو منابعو څخه د خپلی ټولنی د اقتصادی پیاوړتیا او ټولنیز کلچری جوړښت د ودی د پاره ګټه پورته کړی او ور سره د خپل شخصیت او درناوی د پراختیا د پاره ټولی ضروری هلی ځلی و کاندی.

درویشتمه ماده:

۱: هرڅوک حق لری چی کار وکړی، په خپله خوښه ځانته دنده پیدا کړی، د کار د عادلانه شرایطو نه په ګټی اخستنی سره خپله دنده و ساتی او د بیکاری نه ځان و ژغوری.

۲: هرڅوک حق لری چی بی له هر ډول توپیر څخه د ورته کار په مقابل کی ورته مزد تر د لاسه کړی.

۳: هرڅوک چی کار کوی حق لری چی د خپل کار نه د ځان او خپلی کورنی د پاره ګټه پورته کړی، همدارنګه حق لری چی د خپلی موجودی شتمنی او که اړین وی له ضمیمو څخه هم د خپل انسانی حیثیت د ساتنې د پاره کار واخلی. په بل عبارت هرڅوک حق لری چی د ټولنیز مصونیت نه برخه من وی.

۴: هرڅوک حق لری چی د خپلو روا ګټود حصول او ساتنی د پاره یا یوائی او یا د نورو سره سوداګریزی اتحادیی جوړی کاندی او پر مختګ وکړی.

څلرویشتمه ماده:

هرڅوک حق لری چی د کار کولو په وخت کی د دمې او استراحت کولو موقع ولری، د کار کولو ټاکلی وخت ، مناسب حد او با معاشه رخصتی ولری.

پنځه ویشتمه ماده:

۱: هرڅوک حق لری چی هم خپله او هم یی کورنی په ټولنه کی د قبول شوو معیارونو سره سم د ژوندانه مناسب شرایط ولری، لکه روغتیایی خدمات، مناسبه غذا، لباس، د اوسیدلو ځای او نورو ضروری خدماتو ته لاس رسی. همدارنګه هر څوک حق لری چی د بیکاری، ناروغی، معیوبی، کونډتوب، زړښت او په نورو حالاتو کی د ژوندانه د معیشت له درکه تر ځارنی لاندی و نیول شی.

۲: میندی او ماشومان د خاصی پاملرنی مستحق دی، ټول ماشومان حتی هغه ماشومان چی له واده پرته دنیا ته راغلی وی هم د ورته ټولنیزی حمایی حق لری.

شپږویشتمه ماده:

۱: هرڅوک حق لری چی زده کړه وکړی، زده کړه باید لږ تر لږه د ابتدایی او بنیادی مرحلی پوری وړیا او اجباری وی. تخنیکی او مسلکی زده کړی باید عمومی بڼه و لری او هرچا ته چی غوښتنی وی د دی زده کړو زمینه برابره وی. دلوړو زده کړو زمینه باید د ټولنی ټولو وګړو ته په مساوی توګه د لیاقت او وړتیا له مخی برابره او تنظیم شی.

۲: زده کړه باید د انسانی شخصیت د ودی، بشری حقوقو ته د احترام لرلو او په شخصی آزادیو باندی د پوهیدلو په بنیاد ولاړه وی. زده کړه باید په هر انسان کی د پوهاوی، حوصلی او د ټولو ملتونو د انسانانو سره په هر نژاد او مذهب چی وی د ملګرتیا روحیه پیاوړی کړی. زدکړی باید د ملګرو ملتو د هدفونو سره سم د نړیوالی سولی د تامین د پاره ګټوری تمامی شی.

۳: مور او پلار باید د اولادونو د زده کړی د پاره د انتخاب لومړی حق لری چی اولاد یی څه ډول زده باید وکړی.

اوه ویشتمه ماده:

۱: هرڅوک حق لری چی په آزادانه توګه د خپلی ټولنی په کلچرکی ونډه ولری، دټولو هنری ښکلاو نه لذت او خوند واخلی، او د نورو سره یوځای د علمی پرمختګونو ګټه پورته کړی.

۲: هرڅوک حق لری چی د خپلو ټولو علمی، ادبې او هنری پنځونو څخه مادی او معنوی ګټه تر د لاسه او د هغوی نه ساتنه وکړی.

اته ویشتمه ماده:

هرڅوک حق لری چی د دی اعلامیی د ټولو حقونو نه برخه من شی او په پوره آزادئ سره د هغی ټولنیز او نړیوال ارزښت و پیژنی.

نهه ویشتمه ماده:

۱: هرڅوک وظیفه لری چی د مکملی آزادئ سره د خپلی ټولنی د پرمختګ د پاره خپل شخصی امکانات هم په کار واچوی.

۲: هرڅوک د خپلی آزادی د حق نه په ګټی اخستنی سره باید یوائی هغو موضوعاتو ته پاملرنه و کاندی چی د دی اعلامیی په حدوداتو کی د نورو د مصوٌنیت او د هغوی حقوقو ته د درناوی په منظور درج شویدی. د ټولو آزادیو نه باید داسی ګټه پورته شی چی د نورو ازدیو، اخلاقی ارتیاوو او د ټولی عمومی ښیګنو ته زیان و نه رسوی.

۳: په دی اعلامیه کی راغلی حقوق او آزادی باید هیڅکله د ملګرو ملتونو د اساساتو او اهدافو په مقابل کی و نه کارول شی.

دیرشـمه ماده: د دی اعلامیی هیڅ ماده د هیڅ دولت، ډلی او شخص له خوا داسی نشی تعبیر او تفسیر کیدلی چی په اعلامیه کی شاملو حقوقو او آزادیو ته زیان ورسوی او یایی تخریب کاندی.

پای.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ